

SUMAR

CONTENTS – SOMMAIRE – INHALT

ARHEOLOGIE	9
IOAN ALEXANDRU BĂRBAT SORIN TINCU - Câteva opinii asupra unor unelte preistorice de minerit	11
<i>Engine meiningen über manche vorgeschichtliche werkzeuge im bergbauwesen.....</i>	<i>18</i>
FLORENTINA MARȚIȘ, CRISTINEL L. FÂNTÂNEANU, OCTAVIAN POPESCU - Utilajul litic șlefuit din vechea colecție a Muzeului Unirii Alba Iulia	25
<i>Polished lithicequipment from the old collection of the national Museum of Union, Alba Iulia</i>	<i>31</i>
CRISTIAN IOAN POPA - A possible schyitian burial at Hărâu (Hunedoara County).....	45
VASILE MOGA - Însemnări arheologice	51
<i>Archaeological notes</i>	<i>54</i>
ANCA TIMOFAN - Un taler de balanță roman descoperit în colonia Aurelia Aplensis.	57
<i>A roman steelyard plan discovered in colonia Aurelia Apulensis</i>	<i>59</i>
ADRIAN COSMIN BOLOG - Cultul lui Hercules în Dacia. Catalogul piseselor figurative	65
<i>Worshipping of Hercules in Dacia. The catalogue of figurative pieces.....</i>	<i>80</i>
TEODOR MUNTEAN - Descoperiri monetare pe șantierul arheologic de la Alba Iulia - curtea universității	83
<i>Monetary discoveries from the excavations at Alba Iulia - „The University courtyard” archaeological site</i>	<i>88</i>
AUREL DRAGOTĂ, GABRIEL T. RUSTOIU, ZENO K. PINTER, I. MARIAN ȚIPLIC, MATEI DRĂMBĂREAN - Considerații pe marginea Necropolei de la Gîmbaș (secolul X)	91
<i>Considerations on the necropolis from Gîmbaș (Xth CENTURY)</i>	<i>98</i>
ISTORIE – CULTURĂ	105
VASILE MĂRCULEȚ, IOAN MĂRCULEȚ - Un posibil itinerar urmat de Mezid-Bey de la Sibiu la Sântimbru în martie 1442. Considerații istorico-geografice	107
<i>A possible itinerary followed by Mezid-Bey from Sibiu to Santimbru in march 1442. Historical-Geographical Considerations</i>	<i>119</i>
IOANA RUSTOIU, DANA ALEXANDRA ZECHERU - Protopopiatul Ortodox Lupșa la 1872	123
<i>Lupșa Orthodox archpriestship in 1872</i>	<i>153</i>
IONELA SIMONA MIRCEA - Oameni și fapte în timpul lui Cuza. Kogălniceanu și crezul său	155
<i>Persons and facts during the rule of Cuza. Kogălniceanu and his creed.....</i>	<i>162</i>

RADU TOTOIANU - <i>Contribuții cu privire la creditele și asigurările agricole în zona Sebeșului la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX</i>	163
<i>Contributions regarding the agricultural loans and insurances in the Sebeș area at the end of the 19th century and the beginning of the 20th century</i>	171
DANIEL IANCU - <i>Izvoare hunedorene și albaiulene folosite de Nicolae Densușianu în Revoluțiunea lui Horea</i>	173
<i>The Hunedoara's and Alba's sources used by Nicolae Densușianu in Horia's Revolution</i>	184
DAN DUMITRAȘ - <i>Ioan Bianu în perioada studiilor universitare la București și în străinătate (1876-1883)</i>	187
<i>Ioan Bianu during his university studies in Bucharest and abroad (1876-1883)</i>	209
ALEXANDRU IVĂNESCU - <i>Constituirea Partidului Național Țărănesc în județul Alba – primul an de opoziție –1927</i>	211
<i>The formation of the national peasant party in Alba County - the first year of opposition 1927 –</i>	216
GABRIELA MIRCEA, GHEORGHE FLEȘER - <i>Repere din biografia și activitatea ziaristică a pictorului și profesorului albaiulian Traian Achim (1885-1945)</i>	219
<i>Guidelines from the biography and journalistic activity of the painter and teacher from Alba Iulia Traian Achim (1885-1945)</i>	235
GHEORGHE DARĂMUȘ - <i>Ion Berciu – aspecte ale activității culturale</i>	327
<i>Ion Berciu – aspects of his cultural activity</i>	252
CONSTANTIN ADRIAN SIMION - <i>Biserica Ortodoxă Română și spațiul social-politic în primul deceniu post-comunist</i>	257
<i>Romanian orthodox church and the socio-political space In the first post communist decade</i>	270
ANCA-DANIELA HUȚ - <i>Privire asupra problematicei familiei medievale din Moldova și Țara Românească în istoriografia românească a ultimelor decenii</i>	273
<i>A few considerations on the problematic of medieval family life from Moldova and Țara Românească as pictured by the romanian historiography within the last decades</i>	281
MUZEOLOGIE - RESTAURARE – CONSERVARE	285
WOLKER WOLLMAN - <i>ZUR technische Ausstattung der Karlsburger Sternwarte (Specula) aus dem Jahre 1797</i>	287
<i>Dotarea observatorului astronomic (Specula) din Alba Iulia, din anul 1797</i>	299
GABRIELA MIRCEA, DOINA DREGHICIU - <i>Cărți vechi și moderne de la Mănăstirea Râmeț: proveniență, însemnări, circulație</i>	303
<i>Old and modern books from Râmeț Monastery</i>	320
ANA DUMITRAN - <i>Biserica din Ponor (jud. Alba): un monument care nu e "monument"!</i>	321
<i>The church from Ponor (Alba county): a monument which is not a "monument"!</i>	326

ZEVEDEI-IOAN DRĂGHIȚĂ - <i>Prezențe românești la expozițiile internaționale și universale (a doua jumătate a sec. al XIX-lea)</i>	331
<i>Romanian presences in the international and universal exhibitions (second half of the XIXth century)</i>	337
DAN MIRCEA MAZĂLU - <i>Preocupări privind protejarea patrimoniului cultural național la istoricul Alexandru Lapedatu</i>	341
<i>Preoccupations concerning the protection of the national cultural heritage at the historian Alexandru Lapedatu</i>	355
VICTOR TUDOR ROȘU - <i>Documentele Unirii – o posibilă revalorificare</i>	357
<i>The Documents of Union – a possible revalorization</i>	365
ADRIANA ȚUȚUIANU - <i>Modul de viață în comuna Lopadea Nouă (jud. Alba)</i>	367
<i>The way of life in Lopadea Nouă commune (Alba county)</i>	379

**SESIUNEA NAȚIONALĂ DE COMUNICĂRI „FILE DE ISTORIE TRANSILVANĂ REFLECTATE
IN DOCUMENTELE DETINUTE DE DIRECTIA JUDEȚEANĂ ALBA A ARHIVELOR
NATIONALE” - ALBA IULIA, 2008**

**NATIONAL COMMUNICATIONS SESSION ENTITLED „TRANSYLVANIA HISTORY PAGES
REFLECTED IN THE DOCUMENTS HELD BY ALBA COUNTY DEPARTMENT OF
NATIONAL ARCHIVES” - ALBA IULIA, 2008**381

CIPRIAN GHIȘA - <i>Situația mănăstirilor din dieceza de Făgăraș în timpul păstoririi lui Ioan Lemeni (1832-1850)</i>	383
<i>Situation of monasteries from the diocese of Făgăraș during the shepherding of Ioan Lemeni (1832-1850)</i>	390
IOANA RUSTOIU - <i>Protopopiatul ortodox Alba Iulia între 1865 și 1872</i>	391
<i>Alba Iulia orthodox archpriestship between 1865 and 1872</i>	425
IOAN CÂRJA - <i>Un jurnal al mitropolitului Victor Mihályi de Apșa din perioada 1898-1906</i>	427
<i>A journal of the metropolitan bishop Victor Mihályi de Apșa from the period 1898-1906</i>	436
ELENA CRINELA HOLOM - <i>Problemele deceniului opt al secolului al XIX-lea în zona fostului comitat Alba de Jos. Impact demografic</i>	439
<i>The problems of the eightieth decade of the 19th century in the former area of lower Alba County. Demographic impact</i>	445
DIANA MARIA COVACI - <i>Arhidieceza de Făgăraș în timpul păstoririi lui Victor Mihályi de Apșa</i>	447
<i>The Făgăraș Archdioceses during the period of metropolitan Victor Mihályi of Apșa: The archdiocesan synods and thenormative process</i>	453
VICTOR TUDOR ROȘU - <i>Românii din Transilvania în „Marele Război” și ideea de eroism</i>	455
<i>Les Roumains de Transylvanie dans «la Grande Guerre» et l'idée de héroïsme</i>	465
PAUL DANIEL VANCEA - <i>Aspecte privind contribuția românilor de pe meleagurile Albei în relizarea actului istoric de la 1 decembrie 1918</i>	467
<i>Notes am contribution of romanians fom Alba to the realyation of The union from 1 december 1918</i>	473

ANDREEA ROTCHE - <i>Aspecte ale relației Mitropoliei greco-catolice de Alba Iulia și Făgăraș cu Sfântul Scaun în perioada interbelică</i>	475
<i>Aspects on the relationship between the greek-catholic mitropoly of Alba Iulia and Făgăraș with the holy see during the interwar period</i>	484
IOAN MIRCEA - <i>Un arhivist de excepție: Ioan Pleșa</i>	487
<i>A leading archivist: Ioan Pleșa</i>	492
RECENZII, NOTE DE LECTURĂ	495
DANIEL I. IANCU - <i>Andreea Mârza, Enea Silvio Piccolomini și Cruciada Târzie, cu o prefață de Ioan-Aurel Pop, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2009, 308 p.</i>	497
IACOB MÂRZA - <i>Antonio Possevino i Gesuiti e la loro eredità culturale in Transilvania. Atti della Giornata di Studio Cluj-Napoca, 4 dicembre 2007. A cura di Alberto Castaldini, Roma, Institutum Historicum Societatis Jesu, XX, 188 p.</i>	499
ANCA-DANIELA HUȚ - <i>Eva Mârza, Explorări bibliologice, Sibiu, Editura Techno Media, 2008, 352 p. Laura Stancu, Keith Hitchins, Daniel Dumitran (Editori)</i>	500
DANIEL I. IANCU - <i>Despre Biserica românilor din Transilvania. Documente externe (1744 – 1754), Cluj-Napoca, Editura Mega, 2009, 490 + [1] p., cu DVD</i>	503
ZEVEDEI-IOAN DRĂGHIȚĂ - <i>Cornel Tatai-Baltă, Marea și Mica Romă în viziunea lui Teodor Răducan, Alba Iulia, Ed. Altip, 2008, 94 p.</i>	505
ZEVEDEI-IOAN DRĂGHIȚĂ - <i>Cornel Tatai-Baltă, Vasile Șt. Crișan (1949-2003), Alba Iulia, Editura Altip, 2009, 112 p.</i>	506
IACOB MÂRZA - <i>Jesuitica - Placa aniversară „Prezența iezuiților la Alba Iulia”</i>	508